

Faktori koji negativno utiču na migrantsku situaciju u Bosni i Hercegovini

01.

Prof. dr. Armin Kržalić

Fakultet za kriminologiju, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu

Prof. dr. Armin Kržalić (1978) je bosanskohercegovački istraživač iz područja sigurnosnih studija i kriminologije. Dodiplomski i postdiplomski studij završio je na Fakultetu za kriminologiju, kriminologiju i sigurnosne studije, na kojem je i doktorirao 2009. godine. Profesor je na Fakultetu za kriminologiju, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu i visokoj školi "Logos center" u Mostaru. Autor je šest knjiga i 38 naučnih i stručnih radova.

Kontakt: arkozalic@fkn.unsa.ba; armin.krzalic@gmail.com

02.

Migrante treba tretirati kao humanitarno pitanje

Vlast
Zatečena i nije spremna

Sigurnosne i druge agencije
Nedostatak ljudstva i kapaciteta za smještaj migranata

Priliv migranata
Početkom 2018. godine sa tendencijom stalnog rasta

03.

ANALIZA

UVOD

Bosna i Hercegovina se početkom 2018. godine suočila s blagim porastom priliva migranata. Njihova namjera nije bila zadržavanje u Bosni i Hercegovini, već traženje tranzitnog puta kako bi što prije stigli do svog krajnjeg odredišta – zemlje Zapadne Europe. Da li su naše društvo i politika s migrantskom situacijom postupili objektivno i da li su iskrili svoje stavove i mišljenja na informacijama koje su potonijetjano podacima s terena i na osnovu relevantnih istraživanja? Da li su migranti tretirani kao humanitarno pitanje ili su bili meta za potkucavanje na bh. političkoj sceni? Ima li BiH kapacitete da odgovori na migracije u okviru balkanske rute?

Povezivanje negativnog konteksta za migrante je vezano za činjenica da se oni, obzirom na geografsko područje s kojeg dolaze, često dovode u vezu s terorizmom koji se još uvijek tretira kao jedna od vodećih globalnih sigurnosnih prijetnji. Također, negativni stavovi prema migrantima su uzrokovani činjenicom da oni pripadaju drugoj kulturi, običajima i da su često skloni nedoličnom ponašanju koje vodi i nasilju. Da li je to tako?

Obilazeći prostor „Boriča“ na području Unsko-sanskog kantona, gdje je najveći pritisak migranata, uvjrio sam se da su nehumani uslovi u kojima borave, kao i situacija da pod granama bora čekaju hladnu zimsku noć, dovoljan razlog da izazovu i neku neprimjenu reakciju. Kada bi se našle ili bilo koje stanovništvo našlo u takvim uslovima, vjerujem da bi reagiralo na isti ili burniji način. Na ovom lokalitetu sam se uvjrio da su pogodne sve moguće konvencije i drugi međunarodni standardi koji govore o zaštiti ljudskih prava, pravima djece i pravima migranata. Nažalost, ništa bolja situacija nije ni u puno razvijenijim i uređenijim državama.

Broj prijavljenih nezakonitih migranata

STATISTIKA

2018. Novembar	22.628
2018. Oktobar	21.201
2018. Septembar	15.116
2018. Juli	8.636

Rezultati

„U cilju obezbjeđenja čitanosti mediji su zaboravili na osnove profesionalnog novinarstva. Političari su populističkim i antimigrantskim stavovima dodatno dehumanizirali migrante“.

Analizirajući pristupe migrantskoj situaciji od početka 2018. godine, primjetno je da je migrantska situacija u dosta slučajeva bila „prenapuhana“ i nije adekvatno tretirana kako od medija, tako i od pojedinih političara (koji uglavnom dolaze iz vlasti entiteta Republike Srpske). Kada govorimo o medijima, „Global analitika“ kaže da su mediji u cilju obezbjeđenja čitanosti zaboravili na osnove profesionalnog novinarstva te su „sa senzacionalističkim naslovima nerijetko novinari upadali u zamku lažnog izvještavanja“. Dalje, „Global analitika“ navodi da „novinari medija koji su pod kontrolom političkih stranaka, uglavnom i ne vode računa o novinarskoj etici, već objavljuju informacije koje žele čuti ti političari“.

Političari s populističkim i antimigrantskim stavovima, među kojima je prednjačio Milorad Dodik, migrantsku situaciju razvioli su, zavisno od okolnosti, nekad sigurnosnim, a nekad demografskim problemom. Mediji su, u većini slučajeva, prihvatili takve kvalifikacije migrantske situacije i na taj način dodatno dehumanizirali migrante.

Obzirom da je broj migranata svakog mjeseca rastao i da je to pitanje zaukupilalo bh. javnost i medije, u tom prostoru pojavljuju se i samozvani stručnjaci koji zlonamjerno komentiraju migrantsku situaciju, a često i etiketiraju migrante kao vodeću sigurnosnu prijetnju za BiH. Takvi stručnjaci svjesno i bez argumenata preувелиčavaju opasnost prepoznatu u migrantima i često ističu da ona dolazi od različite kulture, tradicije, vjerske pripadnosti i geografskog područja s kojeg dolaze.

Takvim pristupom, mediji, političari i samozvani stručnjaci nanose štetu društvu i odnosima unutar zajednica, smanjuju nivo povjerenja kod građana i stvaraju ambijent u kojem će oni i sama situacija biti u prvom planu, kažu bi sebi obezbjeđili medijski prostor.

Duško Vejnović, profesor Univerzitet u Banja Luci

04. REZULTAT

Migranti nisu sigurnosna prijetnja, a ukoliko jesu, mogu prvenstveno prijetiti javnom redu i miru, uzrokovati kriminal, niskog intenziteta, a postoji i mogućnost da se neko infiltrira i da pod etikotom migranta/izbjeglice ostvaruje svoje zamišljene ciljeve. Emeritus Milorad Abazović također smatra da migrantska situacija ne bi trebala gledati kao problem BiH, pak, migrante posmatrati kao sigurnosnu prijetnju. „To su političke manipulacije, neadekvatan sistem sigurnosti BiH, nemogućnost koordinacije, neadekvatna zaštita granica, neadekvatna opremljenost sigurnosnih službi i institucija koje bi se trebale baviti pitanjima migranata. Nemo jasno, produktivne i predviđajuće migrantske politike na Balkanu niti u BiH. Postoje određene palijativne mjere u pojedinim državama, međutim to nisu rješenja, to je ustvari proizvođenje problema (šice, prelazi, neodnošaji)“.

Također, profesor Duško Vejnović smatra da pristup prema migrantima treba da bude human i da ne to treba svakodnevno podijeliti nasloze javnih politika. Vejnović smatra „da trebamo pružiti pomoć migrantima onoliko koliko možemo. Trebamo suzbiti retoriku bilo kojeg dužnosnika ili samozvanog eksperta, ako ona ide u pravcu da nećemo primiti ni jednog migranta, da ne može kod nas zanočiti, on je bezbjednosna pretnja, on je radikalnan, on će biti povratnik sa ratišta, on će ovo ili ono...“

Shodno gore navedenoj kraćoj analizi uticaja koji su doprinijeli stigmatizaciji migranata, čime su u drugi plan potisnute i humanitarne akcije stanovništva prema migrantima i aktivnosti koje su, prema izvjavama migranata, sprovodile sigurnosne i policijske agencije u BiH, možemo izdvojiti sljedeće faktore:

FAKTORI

- „Senzacionalističko i neistražno izvještavanje o migrantskoj situaciji“;
- Koristjenje migrantske situacije za dnevnopolitičke i predorbome svrhe od nekih političara iz entiteta Republika Srpska;
- Zloupotreba i neadekvatno korištenje terminologije;
- Sve češća pojava samozvanih stručnjaka u javnom prostoru, iako te osobe nemaju osnovna znanja u oblasti sigurnosti, sigurnosne kulture i migracija, kao ni praktičnog iskustva u tim oblastima;
- Angažovanje nekompetentnih osoba od organizacija koje implementiraju projektne pomoći migrantima u BiH, iako te osobe nemaju iskustva o tako osjetljivoj temi;
- Nedovoljan angažman akademske zajednice, građana i nekoristjenje iskustva osoba koje su se savetale ili se susreću s migrantskim situacijama;
- Nedovoljna saradnja i korištenje kapaciteta sigurnosnih institucija u BiH;
- Nedovoljni upravni i finansijski kapaciteti Bosne i Hercegovine;
- Nedovoljni kapaciteti i smještaji i boravak migranata u BiH.